
Νοσήματα περιφερικού νευρικού συστήματος

Dr. med. J. Rudolf

Νευρολόγος, Διευθυντής

Νευρολογική Κλινική, Γ.Ν.Θ. «Παπαγεωργίου»

Δήλωση σύγκρουσης συμφερόντων

Θεραπευτική αφαίρεση στη νευρολογία

- Πλασμαφαίρεση
- Ανοσοπροσρόφηση

Για νευρολογικά νοσήματα

Γνωστής ή πιθανής αυτοάνοσης αιτιολογίας

- Θεραπεία 1^{ης} γραμμής
- Θεραπεία 2^{ης} γραμμής

- Μονοθεραπεία (σε μονοφασικά νοσήματα)
- Συνδυασμός με ανοσοκαταστολή (σε χρόνια νοσήματα)

Guidelines on the Use of Therapeutic Apheresis in Clinical Practice – Evidence-Based Approach from the Writing Committee of the American Society for Apheresis: The Eighth Special Issue

Anand Padmanabhan¹ | Laura Connelly-Smith² | Nicole Aqui³ | Rasheed A. Balogun⁴ |
Reinhard Klingel⁵ | Erin Meyer⁶ | Huy P. Pham⁷ | Jennifer Schneiderman⁸ |
Volker Witt⁹ | Yanyun Wu¹⁰ | Nicole D. Zantek¹¹ | Nancy M. Dunbar¹² |

J Clin Apher. 2019;34:171–354.

Category Description

I Disorders for which apheresis is accepted as first-line therapy, either as a primary standalone treatment or in conjunction with other modes of treatment.

II Disorders for which apheresis is accepted as second-line therapy, either as a standalone treatment or in conjunction with other modes of treatment.

Recommendation	Description	Methodological Quality of Supporting Evidence	Implications
Grade 1A	Strong recommendation, high-quality evidence	RCTs without important limitations or overwhelming evidence from observational studies	Strong recommendation, can apply to most patients in most circumstances without reservation
Grade 1B	Strong recommendation, moderate quality evidence	RCTs with important limitations (inconsistent results, methodological flaws, indirect, or imprecise) or exceptionally strong evidence from observational studies	Strong recommendation, can apply to most patients in most circumstances without reservation
Grade 1C	Strong recommendation, low-quality or very low- quality evidence	Observational studies or case series	Strong recommendation but may change when higher quality evidence becomes available
Grade 2A	Weak recommendation, high quality evidence	RCTs without important limitations or overwhelming evidence from observational studies	Weak recommendation, best action may differ depending on circumstances or patients' or societal values
Grade 2B	Weak recommendation, moderate-quality evidence	RCTs with important limitations (inconsistent results, methodological flaws, indirect, or imprecise) or exceptionally strong evidence from observational studies	Weak recommendation, best action may differ depending on circumstances or patients' or societal values
Grade 2C	Weak recommendation, low-quality or very low-quality evidence	Observational studies or case series	Very weak recommendations; other alternatives may be equally reasonable

Disease	TA modality	Indication	Category	Grade
Acute inflammatory demyelinating polyradiculoneuropathy (Guillain-Barré syndrome)	TPE	Primary Treatment	I	1A
	IA	Primary Treatment	I	1B
Chronic inflammatory demyelinating polyradiculoneuropathy (CIDP)	TPE/IA		I	1B
Myasthenia gravis	TPE/IA	Acute, short-term treatment	I	1B
	TPE/IA	Long-term treatment	II	2B
Lambert-Eaton myasthenic syndrome	TPE		II	2C

Αυτοάνοσα νοσήματα ΠΝΣ όπου εφαρμόζεται η θεραπευτική αφαίρεση

- **Μονοφασικά νευρολογικά νοσήματα**
  - Οξεία πολυρριζονευρίτιδα (σ. Guillain-Barré – acute inflammatory demyelinating polyneuritis – AIDP)
- **Οξείες εξάρσεις χρόνιων νοσημάτων**
  - Οξεία έξαρση Βαρείας Μυασθένειας (μυασθενική κρίση)
- **Χρόνιες νευρολογικές αυτοάνοσες παθήσεις**
  - Χρόνια φλεγμονώδης απομυελινωτική πολυνευρίτιδα (chronic inflammatory demyelinating polyneuritis – CIDP)
  - Μυασθενικό σύνδρομο (Lambert-Eaton Myasthenic Syndrome)
  - Νευρομυοτονία

Οξεία πολυρριζονευρίτιδα (σ. Guillain-Barré)

- (Συχνά) μεταλοιμώδες νόσημα
- Ανιούσα χαλαρή τετραπάρεση
- Προσβολή κρανιακών συζυγιών
- Αναπνευστική ανεπάρκεια
- Προσβολή αυτόνομου νευρικού συστήματος (ανακοπή!)
  - ΕΝΥ: λευκωματο-κυτταρικός διχασμός
  - ΝΦΕ: μειωμένες ταχύτητες αγωγής, μπλοκ αγωγιμότητας
  - (ενδεχομένως): Ανίχνευση αυτοαντισωμάτων έναντι γαγγλιοσίδων ή αντισωμάτων έναντι *campylobacter jejuni*

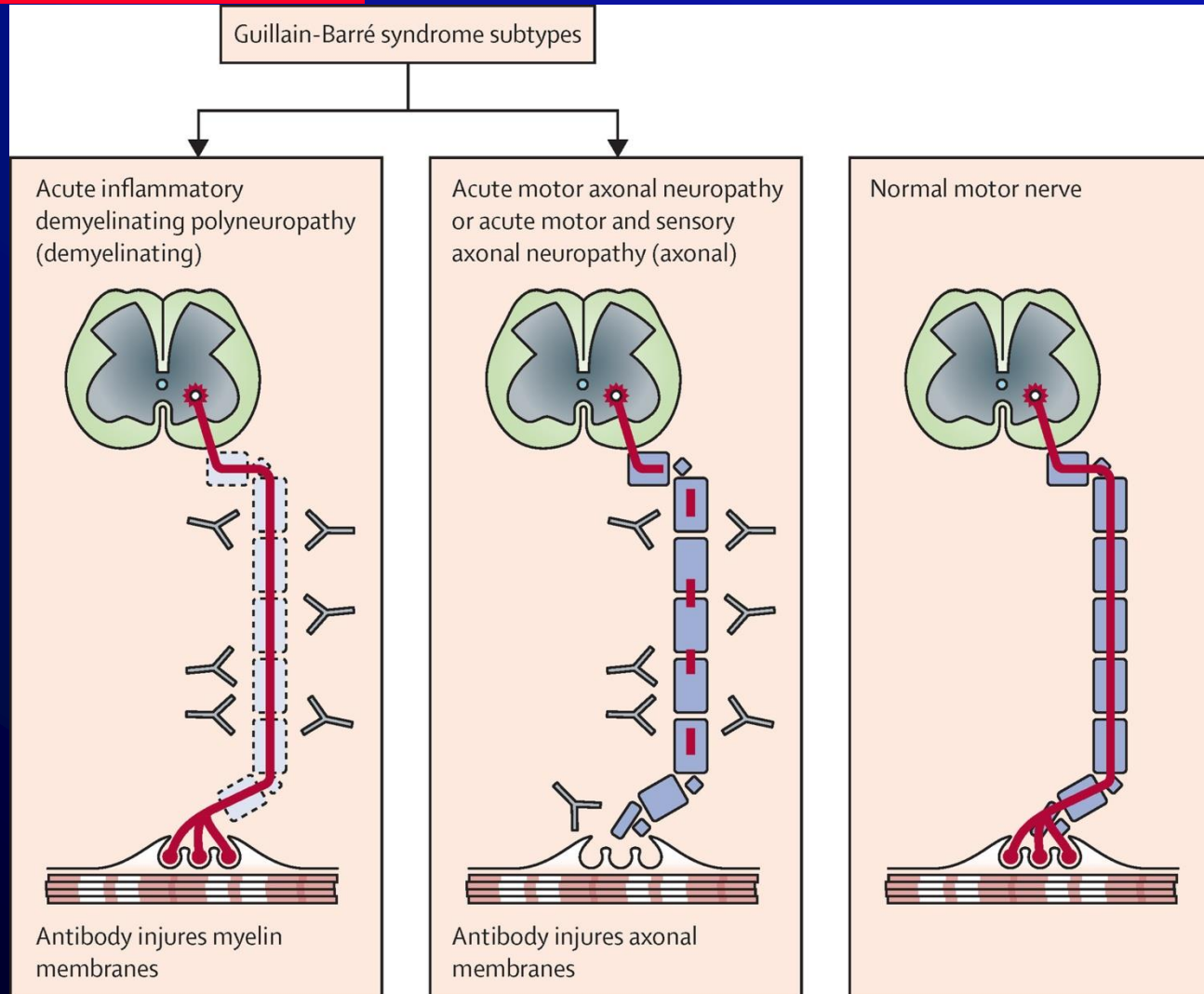

Αυτοαντισώματα έναντι γαγγλιοσιδών: Παραλλαγές του σ. Guillain-Barré

Subtypes/Variants	IgG antibodies against
Acute inflammatory demyelinating polyradiculoneuropathy (AIDP)	None
Acute motor axonal neuropathy (AMAN)	GM1 and GD1a
Acute motor and sensory axonal neuropathy (AMSAN)	GM1 and GD1a
Acute motor conduction block neuropathy	GM1 and GD1a
Pharyngeal-cervical-brachial (PCB) variant	GT1a (less frequently with GQ1b and GD1a)
Miller Fisher syndrome (MFS)	GQ1b and GT1a
Acute ataxic neuropathy (without ophthalmoplegia)	GQ1b and GT1a
Pure sensory ataxic variant	GD1b (less frequently with GQ1b and GT1a)
Bickerstaff brainstem encephalitis (BBE)	GQ1b and GT1a

IgG = Immunoglobulin gamma

Σ. Guillain-Barré

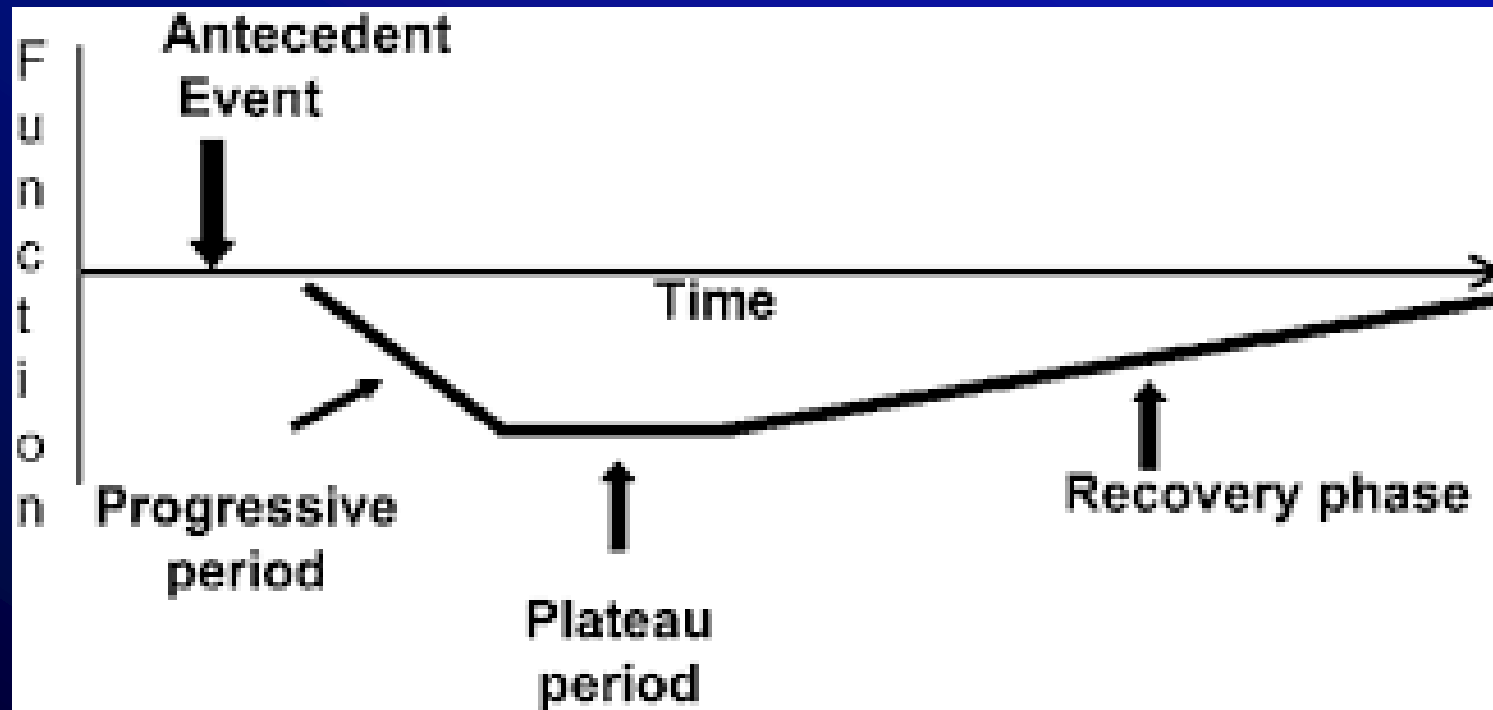

Κλίμακα Hughes (GBS-disability score)

- 0 Ασυμπτωματικός
- 1 Ελάχιστα συμπτώματα, πλήρως περιπατητικός
- 2 Αυτόνομο βάδισμα > 5 μ, ανίκανος για εργασία
- 3 Βάδισμα υποβασταζόμενο, < 5 μ
- 4 Αδυναμία ορθοστασίας
- 5 Αναπνευστική ανεπάρκεια
- 6 Θάνατος

Σ. Guillain-Barré

Σ. Guillain-Barré: Θεραπεία

- Ένδειξη θεραπείας: $\geq$ στάδιο 2 κατά Hughes (δυσχέρεια βάδισης)
- Στεροειδή: αναποτελεσματικά
- Πλασμαφαίρεση (~ 5 συνεδρίες σε παρήμερο σχήμα)
- IVIG 2g/kg BW/5 μέρες
  - Πρώιμη έναρξη θεραπείας (στις πρώτες 7 μέρες)
  - Παρόμοια αποτελέσματα των δύο θεραπειών
  - Ο συνδυασμός τους δεν βελτιώνει τα θεραπευτικά αποτελέσματα
- Ανοσοπροσρόφηση
- Μονοφασικό νόσημα: δεν χρειάζεται άλλη θεραπεία

ACUTE INFLAMMATORY DEMYELINATING POLYRADICULONEUROPATHY (GUILLAIN-BARRÉ SYNDROME)

Incidence: 1-2/100,000/yr	Indication	Procedure	Recommendation	Category
	Primary Treatment	TPE	Grade 1A	I
		IA	Grade 1B	I
# reported patients: >300	RCT	CT	CS	CR
TPE	21(1874)	0	NA	NA
IA	0	1(39)	6(105)	NA

- Σχετικά συχνό νόσημα
- Αρκετές μελέτες
- Δεν υπάρχει χρόνια νόσος !
- Εναλλακτικά: IVIG

Χρόνια φλεγμονώδης απομυελινωτική πολυνευρίτιδα - CIDP

- Χρόνιο (> 2 μήνες) νόσημα με εξάρσεις-υφέσεις
- Συμμετρικές χαλαρές παράσεις
- Συμμετρικές διαταραχές αισθητικότητας (πόννοι, αιμωδίες)
- ΧΩΡΙΣ προσβολή κρανιακών συζυγιών
- ΧΩΡΙΣ προσβολή αυτόνομου νευρικού συστήματος
- Παραλλαγές της νόσου

- Διάγνωση
  - ΕΝΥ: λευκωματο-κυτταρικός διχασμός
  - ΝΦΕ: μειωμένες ταχύτητες αγωγής, μπλοκ αγωγιμότητας

CIDP: θεραπεία

- Στεροειδή (1 mg/kg BW/d για ~15 μέρες, αργή μείωση δόσης)
- Σε αποτυχία στεροειδών: **Έναρξη θεραπείας με**
  - Πλασμαφαίρεση (~ 5 συνεδρίες σε παρήμερο σχήμα) **ή**
  - IVIG 2g/kg BW/5 μέρες
- Θεραπεία διάρκειας:
  - Επανάληψη πλασμαφαίρεσης
  - Επανάληψη IVIG 0,4g/kg BW/εφάπαξ μία φορά το μήνα
  - Ανοσοκαταστολή (αζαθειοπρίνη κ.α.)

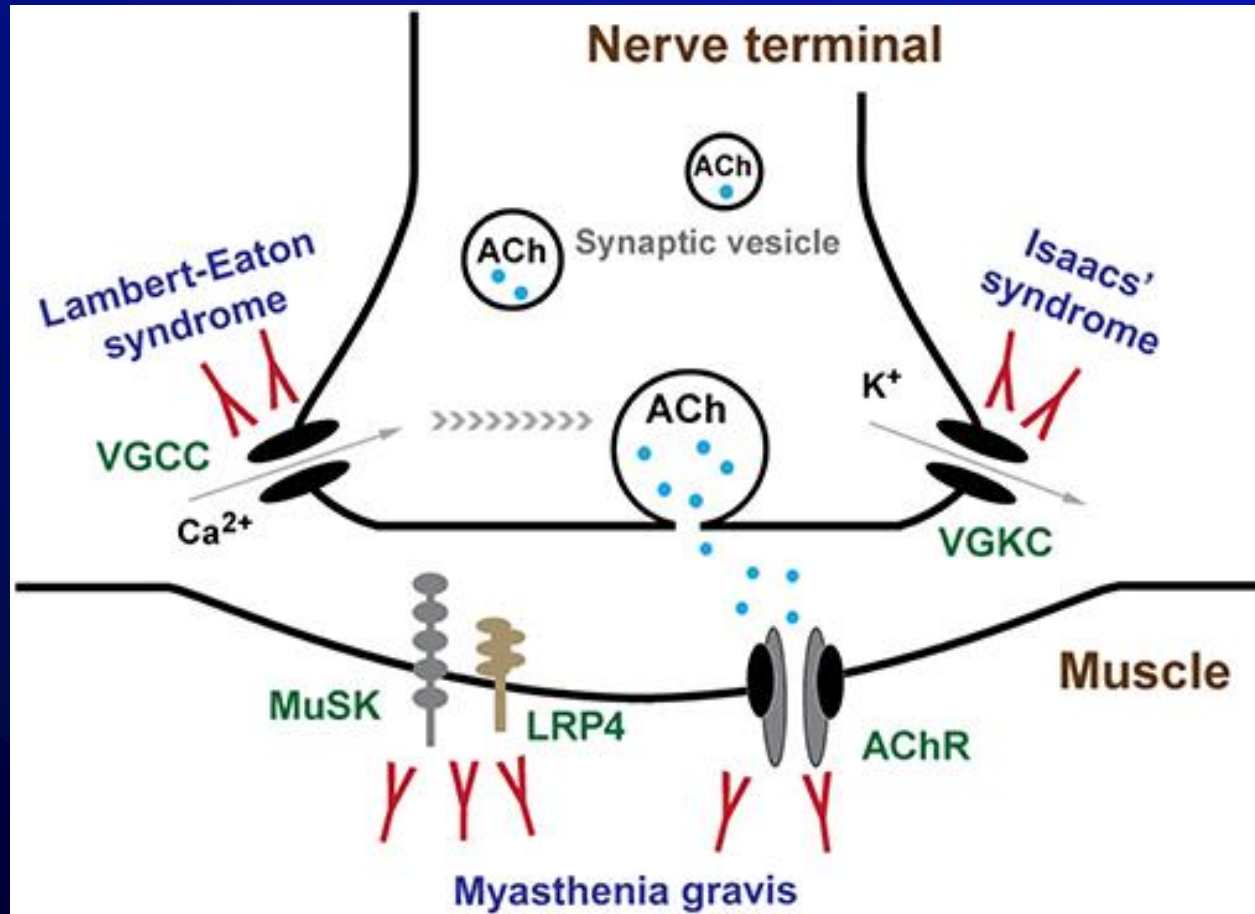
**CHRONIC INFLAMMATORY DEMYELINATING
POLYRADICULONEUROPATHY (CIDP)**

Prevalence: 2-3/100,000		Procedure		Recommendation	Category
		TPE/IA		Grade 1B	I
# reported patients: >300	RCT	CT		CS	CR
TPE	3(67)	0		37(1056)	NA
IA	2(33)	0		1(14)	4(4)

- Σχετικά συχνό νόσημα
- Λιγότερες μελέτες
- Θεραπεία χρόνιας νόσου !
- Εναλλακτικά: IVIG, ανοσοκαταστολή

Αυτοάνοσες παθήσεις στη νευρομυϊκή σύναψη

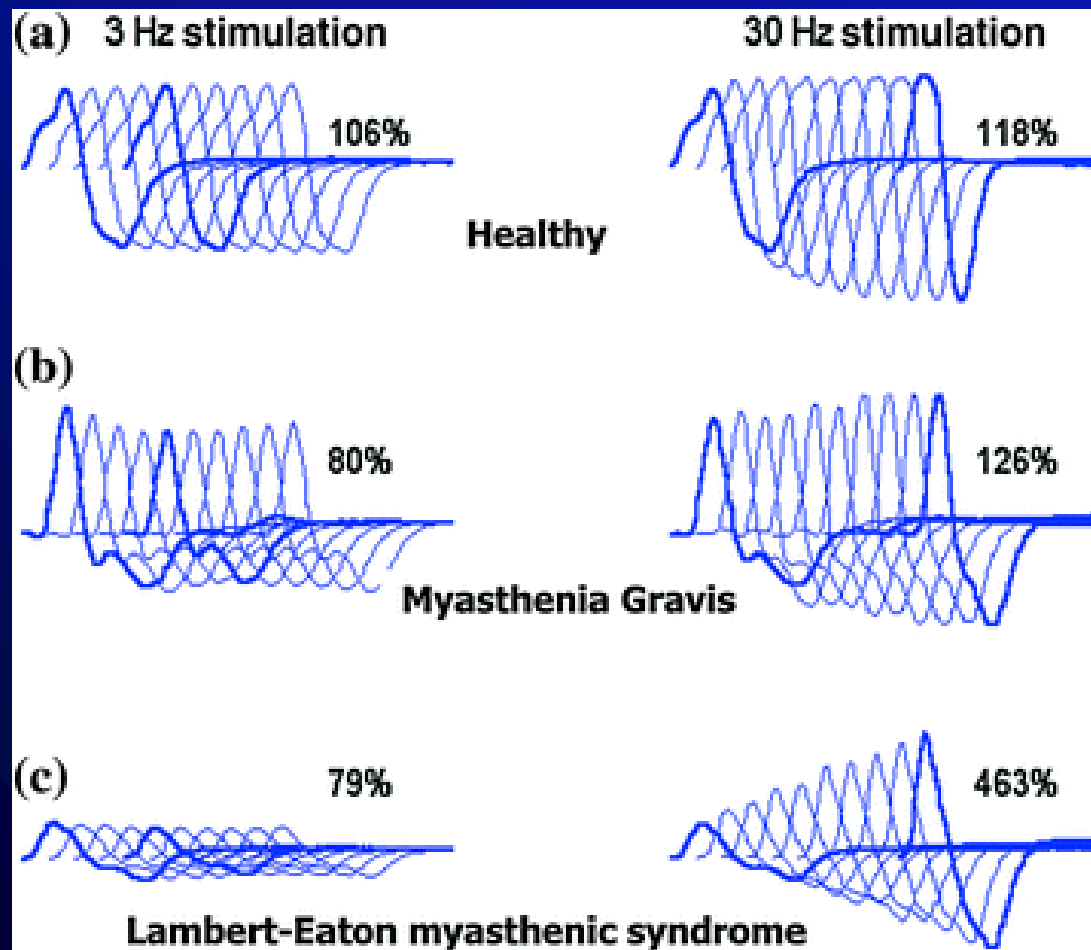
Μυασθενικό σύνδρομο

Νευρο-μυοτονία

Βαρεία μυασθένεια

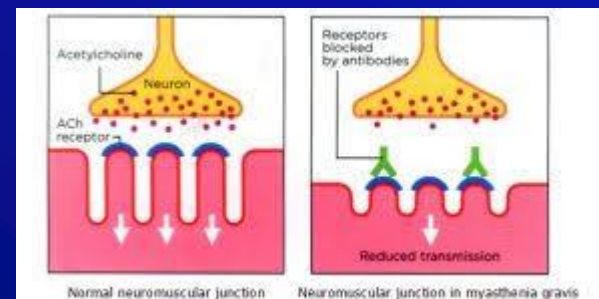
Νευροφυσιολογικός έλεγχος

Βαρεία μυασθένεια – μυασθενική κρίση

- Αυτοάνοσο νόσημα
- Προσβολή νευρομυϊκής σύναψης
- Αντισώματα έναντι υποδοχέων AChE, MuSK κ.α.

- Οφθαλμική μυασθένεια
- Γενικευμένη μυασθένεια

- Διακυμάνσεις μυϊκής αδυναμίας κατά τη διάρκεια ημέρας
- Εξάρσεις με κρίσιμη επιδείνωση παρέσεων και αναπνευστική ανεπάρκεια (μυασθενική κρίση)

Βαρεία μυασθένεια: θεραπεία

Βασική θεραπεία

- Ανταγωνιστές χολινεστεράσης (Mestinon®)
- Στεροειδή
- Ανοσοκαταστολή (π.χ. αζαθειοπρίνη)

Μυασθενική κρίση

- Πλασμαφαίρεση
- Ανοσοπροσρόφηση
- IVIG 2g/kg BW/5 μέρες
- Υποστήριξη ζωτικών λειτουργιών σε ΜΕΘ

MYASTHENIA GRAVIS

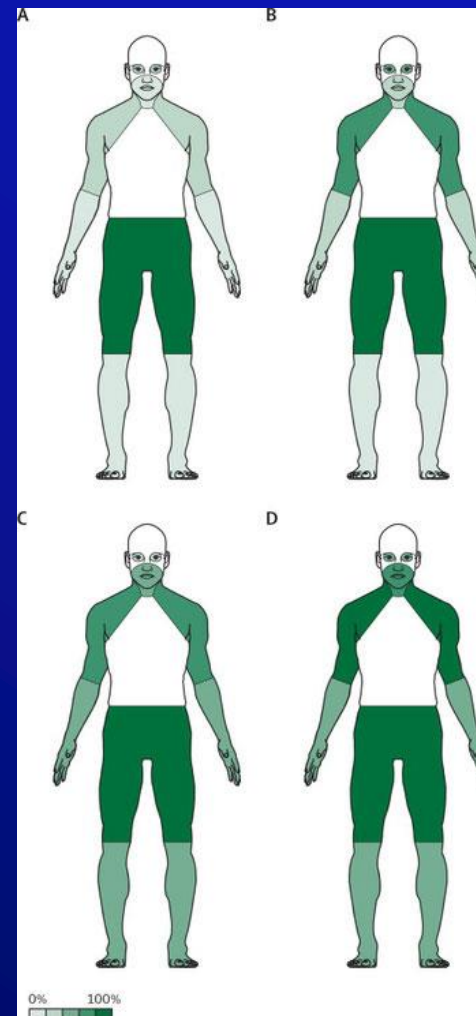
Incidence: 3-28/million	Indication	Procedure	Recommendation	Category
	Acute, short-term treatment*	TPE/IA	Grade 1B	I
	Long-term treatment	TPE/IA	Grade 2B	II
# reported patients: >300	RCT	CT	CS	CR
TPE	10(394)	11(545)	NA	NA
IA	1(19)	5(131)	15(164)	NA

*Treatment recommendations are for moderate-severe disease including myasthenic crisis, unstable or refractory disease, unstable disease activity pre-thymectomy

- Σχετικά συχνό χρόνιο νόσημα
- Αρκετές μελέτες
- Κύρια ένδειξη θεραπειών αφαίρεσης: κρίση
- Εναλλακτικά: IVIG

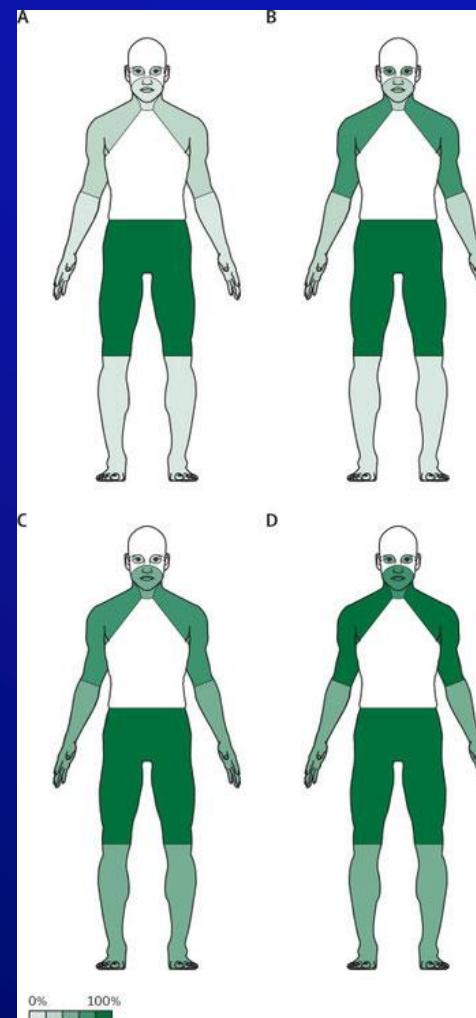
Μυασθενικό σύνδρομο (Lambert-Eaton Myasthenic Syndrome – LEMS)

- Αυτοάνοσος νόσημα (~40%)
- Παρανεοπλασματικό σύνδρομο (SCLC) - ~50%
- αντισώματα έναντι των τασο-ελεγχόμενων προσυναπτικών διαύλων Ca^{++}
- Εμποδίζουν την απελευθέρωση της ακετυλοχολίνης
- 3,4-diaminopyridine

Μυασθενικό σύνδρομο (Lambert-Eaton Myasthenic Syndrome – LEMS)

- Κλινική εικόνα: κυρίως περιφερικές παρέςεις
- Χωρίς ιδιαίτερες διακυμάνσεις κατά τη διάρκεια της ημέρας
- Μέγιστη αδυναμία στην αρχή της κίνησης
- Βελτίωση με τη συνέχεια της δραστηριότητας

LEMS – πλασμαφαίρεση;

LAMBERT-EATON MYASTHENIC SYNDROME

Incidence: <1/1,000,000		Procedure	Recommendation	Category
		TPE	Grade 2C	II
# reported patients: <100	RCT	CT	CS	CR
	0	0	7(43)	5(6)

- Πολύ σπάνιο νόσημα
- Περιορισμένα στοιχεία για πλασμαφαίρεση (ακόμα λιγότερα για ανοσοπροσρόφηση)
- Εναλλακτικά: IVIG, ανοσοκαταστολή

Νευρομυτονία

VOLTAGE-GATED POTASSIUM CHANNEL (VGKC) ANTIBODY RELATED DISEASES

Incidence: Rare		Procedure	Recommendation	Category
		TPE/IA	Grade 1B	II
# reported patients: <100	RCT	CT	CS	CR
	0	1(21)	7(38)	31(34)

- αντισώματα έναντι των τασο-ελεγχόμενων προσυναπτικών διαύλων K⁺
- Εμποδίζουν την απελευθέρωση της ακετυλοχολίνης
- Κράμπες, μυοκυμίες, μυοκλονίες

Θεραπευτική αφαίρεση σε νευρολογικά νοσήματα – ανοιχτά ζητήματα

- Μέθοδος
  - Πλασμαφαίρεση ή ανοσοπροσρόφηση ;
  - Διάρκεια θεραπείας / αριθμός συνεδριών ;
- Διαγνωστικά κενά:
  - Αποτελεσματικότητα στις πιο σπάνιες αυτοάνοσες νευρολογικές παθήσεις ;

Πλασμαφαίρεση ή ανοσοπροσρόφηση ;

- Τεκμηριωμένες θεραπευτικές παρεμβάσεις σε αυτοάνοσες παθήσεις του ΠΝΣ
- Επιλογή:
  - Κύριο κριτήριο: επιστημονικά δεδομένα
  - Εξατομικευμένη θεραπεία
    - » Χαρακτηριστικά ασθενούς
    - » Τεχνικά θέματα
  - Διαθεσιμότητα
  - Κόστος
  - Διαφορές ανάμεσα στα συστήματα υγείας

Ο «νέος» ρόλος της ανοσοπροσρόφησης

Στη θεραπεία παθήσεων του
περιφερικού νευρικού συστήματος

Διαμορφώνεται ακόμα !